

FRANCE ROZMAN, *SVETOPISMENSKE OSNOVE*, Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1992, 367 stranica.

Poznati slovenski bibličar France Rozman objavio je već nekoliko vrlo vrijednih djela s područja biblijskih znanosti: *Kratko Sveto pismo s slikami* (1968), *Jezusova blagovest* (prijevod Novoga zavjeta, 1979), *Glejte – človek* (1964), *Sveto pismo – moj svakdan* (1988), *Markov evangelij in druga novozavezna berila v letu B* (1987), *Božič po Lukovem evangeliju* (1989), *Velika noć po pričevanju evangelijev* (1991)... Radi se, dakle, o vrlo marljivom i plodnom piscu.

Ovim djelom *Svetopisemske osnove* Rozman želi upoznati šire čitateljstvo s osnovnim pojmovima Svetoga pisma kao i uvesti čitatelje u razumjevanje pojedinih knjiga Staroga i Novoga zavjeta. Radi se zapravo o općem i posebnom uvodu u Sveto pismo.

Knjiga je podijeljena na 6 dijelova.

U *prvom* dijelu (str. 13–56) pisac razlaže najosnovnije pojmove Svetoga pisma: što je to Sveto pismo; podjela Svetoga pisma na Stari i Novi zavjet; daljnja podjela Staroga zavjeta pa onda Novoga zavjeta na pojedine spise. Potom upoznaje čitatelja s biblijskim jezicima na kojima je Sveto pismo napisano (hebrejski, aramejski i grčki)...

U *drugom* dijelu (str. 57–182) govori o značenju pojedinih knjiga Staroga odnosno Novoga zavjeta, o njihovom sadržaju i poruci. Čitatelja upoznaje sa svakom knjigom ponaosob, od Knjige Postanka pa sve do knjige Otkrivenja.

U *trećem* dijelu razlaže vrlo važne pojmove, radi boljšega razumijevanja Biblije: *nadahnuće* i *kanon*. Nadahnuće (lat. *inspiratio*) je osnovni pojam oko kojega su se mnogi teolozi razilazili. Pisac vrlo temeljito razlaže taj pojam tako da ga može razumjeti čitatelj koji inače nije dovoljno upoznat s teološkim problemima. Dosta opširno razlaže i pojam kanona biblijskih knjiga i njegovu povijest. U tom dijelu Rozman čitatelja naširoko upoznaje s vrlo zanimljivim dijelom parabiblijske literature; to su apokrifi i pseudoepigrafi. Popisuje sve apokriife i ponaosob ih opisuje.

U *četvrtom* dijelu (233–272) tumači povijest Svetoga pisma od njegova početka pa do današnjega oblika. Opisuje usmenu predaju, ističe ulogu sjećanja kod starih Semita, a posebno kod drevnih Židova. Opisujući povijest starozavjetne Biblije, poseže za najstarijim tragovima pisane riječi te slijedi povijest pisane riječi sve do tiskanja hebrejske Biblije. U tom kontekstu opisuje i Kumranske rukopise, pronađene na obali Mrtvog mora 1947. godine. Isto tako opisuje i povijest novozavjetnoga teksta.

U *petom* dijelu (273–338) govori o prijevodima Svetoga pisma. U tom dijelu izlaže povijest prijevoda Svetoga pisma počevši od najstarijeg prijevoda Svetoga pisma na grčki jezik, zvanog Septuaginta, pa do najsuvremenijih prijevoda Svetoga pisma na suvremene jezike. U tom je dijelu osobito dragocjena povijest prijevoda Svetoga pisma kod Slovenaca i kod drugih pojedinih naroda Evrope (uključena je i povijest prijevoda Svetoga pisma na hrvatski jezik).

U *šestom* dijelu (339–354) pisac tumači hermeneutiku odnosno izlaganje Svetoga pisma. I tu poseže za poviješću: tumači početke povijesti tumačenja Svetoga pisma (Aleksandrijska i antiohijska škola) i nudi čitatelju pravila kako doseći istinski smisao Svetoga pisma.

Djelo je od izvanredne vrijednosti. Pisac je to djelo napisao imajući u vidu šire čitateljstvo pa stoga piše jednim vrlo laganim jezikom, jezikom koji je svima razumljiv. Pisac ima sposobnost komuniciranja tako te se njegova knjiga čita kao novela, premda obrađuje tako teška pitanja s područja biblijske znanosti. Istina, na hrvatskom je jeziku objavljeno nekoliko djela koja čitatelja uvode u biblijski svijet. Ova će knjiga biti dodatno obogaćenje za sve one koji vole Sveto pismo.

Adalbert Rebić

FRANCE ROZMAN, *VELIKA NOĆ, Po pričevanju evangelijev*, Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1991. 215 stranica.

Pisac obrađuje blagdan Uskrsa i njegovu poruku na sličan način kao što je već ranije obradio blagdan Božića i njegovu poruku (*Božić po Lukovem evangeliju*, Ljubljana 1991).

Rozman je tematiku Uskrsa podijelio u četiri djela: 1. Veliki četvrtak (str. 25–58), 2. Veliki petak (59–146), 3. Velika subota (147–180) i 4. Uskrsna nedjelja (181–206). Rozman opisuje događaje muke, smrti i uskrsnuća Isusova slijedeći Pavlove poslanice i četiri evanđelja, tekst po tekst, dan za danom. Opisujući otajstvene događaje Kristove pashe slijedi sva četiri evanđelja. Pri tom vodi računa o teološkim namjerama pojedinih evanđelja odnosno evanđelista: oni nisu pisali reportaže nego su tumačili u svjetlu objave i vjere povijesne događaje te njima dali nadnaravnu dimenziju do koje bismo mi sami, bez njihova tumačenja, teško došli.

Uskrs je središnji kršćanski blagdan, s bogatom porukom: uskrsnuće je uistinu središte, jezgra kršćanske vjere. Uskrsnuće Isusovo je preobrazilo učenike i prve kršćane: u svjetlu uskrsnuća Gospodnjega učenici su drukčije počeli razumijevati sve ono što je za života Isus govorio i činio. Sve je to Isusovim uskrsnućem dobilo novu težinu. Da Isus nije uskrsnuo od mrtvih, njegova bi poruka bila zaboravljena, njegov bi život ostao u grobu. Zato je Isusovo uskrsnuće u evanđeljima drukčije opisano nego njegovo rođenje. U evanđeoskim opisima uskrsnuća Gospodnjega susrećemo znatno više teološki govor nego u evanđeoskim opisima Isusova rođenja.

Odmah na početku knjige (str. 5–24) Rozman daje nekoliko vrlo vrijednih uvodnih napomena o vrijednosti evanđeoskih izvještaja gledom na Isusovo us-